

Comentariul operei Rinocerii de Eugen Ionescu - prima parte

Vocatiile plurivalente de poet, eseist, critic si publicist ale lui Eugen Ionescu (1909-1994) au fost intrecute de aceea a creatorului inconfundabil pe taramul "teatrului absurdului" si a fondatorului teatrului de avangarda din anii '50 ai veacului nostru. Teatrul absurdului, se stie, a aparut ca expresie a acelor creatori care, dupa doua razboaie mondiale, au cautat modalitatea de a infrunta cu demnitate o lume dezmembrata, debusolata, fara tel si in esenta absurda de a exprima sentimentul tragic de pierdere in fata disparitiei certitudinilor supreme si de a-l face pe om constient de realitatile supreme ale conditiei sale, de a-l salva dintr-o existenta care a devenit larvara banala mecanica multumita de sine, lipsita de demnitatea care decurge dintr-o pozitie lucida.

In acest sens, chiar daca nu totdeauna da raspunsuri clare problemelor fundamentale ale omului modern care ratacesta in nisipuri miscatoare in cautarea certitudinii, teatrul lui Eugen Ionescu aduce in campul dramaturgiei un nou sistem de coordonate artistice, un nou mod de a stigmatiza crizele profunde ale unei lumi agonizante. Cele mai reprezentative piese ale sale (Rinocerii, Ucigas fara simbricie, Regele moare, Scaunele, Jocul de-a macelul, Ce nemaipomenita harababura s.a.) depasesc cadrul (si codul) teatrului absurdului, capatand, cu atat mai mult, intrarea legitima in circuitul valorilor artistice universal-perene.

Dramaturgia lui Eugen Ionescu impune intelegerea procesului de degradare a valorilor etice, sesizarea obiectului creatiei sale, conceptia despre comic si tragic. Prin intermediul unuia dintre personajele sale, Eugen Ionescu declara ca desi intelege saracia saracului cat si plictisul celor bogati, obiectul dramaturgiei sale il formeaza micul burghez universal. Dramaturgia ionesciana dezavueaza mecanismul procesului de involutie, generator de false acceptiuni asupra valorilor, careia i se supune cu bunacredinta mica burghezie, macinata de contradictii, cu tendinte pendulatonice si care nu se manifesta omogen, ci in functie de forte polare intre care oscileaza dar fara participarea careia nici un act istoric nu are loc. Intr-un interviu acordat lui Claude Sarrute ("Le Monde", 1960), Eugen Ionescu arata ca atunci cand aceasta masa sociala nu are propriile ei opinii, nu te mai poti face inteles de ea si ai impresia ca esti confundat cu monstria, cu rinocerii de pilda "Ei au acest amestec de candoare si ferocitate. Ei te omoara cu constiinta cea mai curata. Ei nu numai ca seamana cu rinocerii, dar devin in realitate rinoceri"